

Άβατον και Θρησκευτική ελευθερία

/ Άγιον Όρος / Άγιον Όρος

Αναστάσιος Ν. Μαρίνος, Σύμβουλος της Επικρατείας

Το Άγιον Όρος έχει χαρακτήρα θρησκευτικό, με την έννοια ότι εκεί μονάζουν από αιώνες πολλοί ορθόδοξοι χριστιανοί, άρρενες το γένος. Οι μοναχοί δίνουν κατά την κουρά τους υπόσχεση σαρκικής εγκράτειας, υπακοής και ακτημοσύνης και με την υπόσχεση αυτή, όπως παρατηρεί και ο Νικόδημος Μίλας, ο μοναχός απαρνείται δημοσία και πανηγυρικώς πάσας τας του σώματος επιθυμίας και ηδονάς εν τη ευρυτάτη εννοία, διαβεβαιών διά του ενώπιον του Θεού διδομένου όρκου, ότι τηρήσει εαυτόν αγνόν από των σωματικών τούτων επιθυμιών και ηδονών ... και διατηρήσει εαυτόν μέχρι τελευτής αυτού αγνόν πάσης σχέσεως προς γυναίκας και επισημαίνει ο διάσημος κανονολόγος ότι: η τελευταία αυτή διαβεβαίωσις αποτελεί την κυρίαν βάσιν της ιεράς υποσχέσεως, παράβασι της οποίας κολάζεται από τους ιερούς κανόνες μέχρι τέτοιου σημείου, ώστε ο γάμος μοναχού με γυναίκα να χαρακτηρίζεται από τους κανόνες σαν πορνεία, κατά δε τον αστικόν κώδικά μας να είναι άκυρος (άρθρον 1364 Α.Κ).

Από τη σύντομη αυτή επισκόπηση προκύπτει τούτο το κατά τη γνώμη μου απλό και καθαρό συμπέρασμα, ότι η εγκράτεια, η αγνεία και η αποχή από κάθε σαρκική επαφή αποτελεί βασική προϋπόθεση εκπληρώσεως της αποστολής του μοναχού. Με άλλα λόγια, η πεποίθηση περί τηρήσεως αγνείας και παρθενίας από μέρους του μοναχού συνδέεται με τον τρόπο εκπληρώσεως της διά του μοναρχισμού λατρείας του Θεού. αφορά στη στάση, στην τοποθέτηση και στην έναντι του θείου συμπεριφορά του μοναχού, δηλαδή είναι μία πεποίθηση που ανάγεται στο κύκλο των «πεποιθήσεων», οι οποίες αποτελούν το περιεχόμενο της θρησκευτικής συνειδήσεως του μοναχού, αυτής της συνειδήσεως η οποία προστατεύεται από τη διάταξη του Συντάγματος, που κατοχυρώνει τη θρησκευτική ελευθερία.

Όταν στο περιβάλλον του μοναχού εισχωρήσει το γυναικείο φύλο, δεν θα εκτεθεί ο άνθρωπος αυτός στον πειρασμό; Και ο πειρασμός αυτός δεν θα διαταράξει την ψυχική του ηρεμία; Δεν θα σκανδαλίσει τη σκέψη και το λογισμό του; Και όταν συμβεί αυτό, δεν θα διαταραχθεί κατ ανάγκη ο τρόπος λατρείας του προς το Θεό; Τότε η λατρεία θα είναι γι' αυτόν «ακώλυτος»;

Νομίζω, ότι δεν είναι δυνατό να δώσει κανείς σ' αυτά τα ερωτήματα άλλου είδους απάντηση εκτός από καταφατική. Συνεπώς ο μοναχός πρέπει να αρνηθεί κάθε είδους σχέση, συνάφεια και επαφή με το γυναικείο φύλο. Οφείλει να αποσυρθεί από τον κόσμο, να «αναχωρήσει» μακριά από την πόλη, στην «Έρημο», και να απαγορεύσει την είσοδο κάθε γυναίκας στο ερημητήριό του, γιατί έτσι του επιβάλλει η θρησκεία του. Και όχι μόνον αυτό, αλλά έχει και το δικαίωμα να αξιώσει από την Πολιτεία να διαφυλάξει και προστατεύσει αυτή την απομόνωσή του, η δε Πολιτεία υποχρεούται να εξασφαλίσει την «ακώλυτο» άσκηση αυτού του δικαιώματος, δηλαδή του δικαιώματος να λατρεύει τον Θεό, χωρίς να έρχεται σε επαφή ή οποιαδήποτε άλλη επικοινωνία με το γυναικείο φύλο, διότι έτσι ορίζουν οι κανόνες της θρησκείας του. Τούτο όμως έχει την έννοια, με αντίστροφη

διατύπωση, ότι η Πολιτεία δεν έχει το δικαίωμα να υποχρεώσει το μοναχό με πράξη νομοθετική, διοικητική ή δικαστική να επιστρέψει στη γυναίκα να εισέλθει στο χώρο, στον οποίο μονάζει, «τον τόπο της μετανοίας του, διότι η επιβολή μιας τέτοιας υποχρέωσης θα δημιουργούσε προβλήματα στο μοναχό κατά την άσκηση της λατρείας του, που θα έπαυε πια να είναι «ακώλυτος». Και τούτο δεν νομίζω ότι μπορεί κανείς σοβαρώς να αμφισβητήσει, ότι θα ήταν αντισυνταγματικό.

Συμπέρασμα: Νόμος της Πολιτείας, που θα επέτρεπε την είσοδο γυναικών στο Άγιον Όρος, θα ήταν χωρίς καμία αμφιβολία αντισυνταγματικός, πλην της περιπτώσεως κατά την οποία θα συναινούσαν οι ίδιοι οι μοναχοί· όταν δε λέω «μοναχοί», εννοώ η Ιερά Κοινότης. Τέτοια συναίνεσις όμως όχι μόνο δεν έχει δοθεί μέχρι σήμερα, αλλά τουναντίον με το άρθρο 186 του Κ.Χ.Λ.Ο. ρητά ορίζεται, ότι απαγορεύεται η είσοδος γυναικών από Άγιον Όρος.

Με ποιό δικαίωμα λοιπόν θα έλθει η Βουλή των Ελλήνων να ψηφίσει νόμο, που θα ορίζει το αντίθετο: Με ποιό δικαίωμα δηλαδή θα παραβιάσει το Σύνταγμα της Χώρας και τη θρησκευτική ελευθερία όχι μόνο των μοναχών, αλλά και όλων των θρησκευόμενων ορθοδόξων, που θα παρίστανται μάρτυρες μιας βάνανυσης επεμβάσεως στη μοναστική Πολιτεία του Αγίου Όρους;

Το άβατον και η ιδιοκτησία των Ιερών Μονών του Αγίου Όρους

Το άρθρο 105 του Συντάγματος ορίζει στην παράγρ. 2 ότι: Το Άγιον Όρος διοικείται, κατά το καθεστώς αυτού, υπό των είκοσι Ιερών Μονών του, μεταξύ των οποίων είναι κατανεμημένη ολόκληρος η χερσόνησος του Άθω, το έδαφος της οποίας είναι αναπαλλοτρίωτον. Τί προκύπτει από τη διάταξη αυτή; Προκύπτει ότι όλη η χερσόνησος του Άθω αποτελεί Ιδιωτική ιδιοκτησία των είκοσι Ιερών Μονών και περιήλθε στην κυριότητά τους με τα χρυσόβουλα των βυζαντινών αυτοκρατόρων, που αναγνώριζαν τα μοναστήρια και, κατά κάποιον τρόπο, τα προικοδοτούσαν με εκτάσεις γης, για να αντιμετωπίζουν τις δαπάνες τους. Το ότι η χερσόνησος του Άθω ανήκει στη κυριότητα των μονών δεν νομίζω ότι είναι εύκολο να αμφισβητηθεί· τουναντίον επιβεβαιώνεται και από την απαγόρευση απαλλοτριώσεως, την οποία θεσπίζει η πιο πάνω διάταξη. Εάν δεν ανήκε στην κυριότητα των μονών η χερσόνησος του Άθω, αλλά ήταν δημόσια έκταση. τότε δεν υπήρχε λόγος να γίνει μνεία περί «αναπαλλοτρίωτου». Η απαγόρευση απαλλοτριώσεως έχει σκοπό να θέσει φραγμό στην εξουσία που έχει το Κράτος να απαλλοτριώνει αναγκαστικά ιδιωτικές εκτάσεις. Την χερσόνησο του Άθω δεν έχει εξουσία να την απαλλοτριώσει. Το Σύνταγμα όμως με τον όρο «αναπαλλοτρίωτος» απαγορεύει και την εκούσια από μέρους των μονών απαλλοτρίωση τμήματος της χερσονήσου του Άθω προς τρίτον. Ο περιορισμός αυτός έχει μεν σαν συνέπεια να δημιουργείται μία ιδιόμορφη «κυριότης» των μονών πάνω στη χερσόνησο του

Άθω, δεν αναιρεί όμως τον χαρακτήρα του δικαιώματος αυτού σαν δικαιώματος κυριότητας. έστω κολοβωμένης. Αυτή η κολόβωση επιβάλλεται για να διαφυλαχθεί ο ιδιαίτερος, από ιστορική, εθνική και θρησκευτική πλευρά, χαρακτήρας του Αγίου Όρους και να αποτραπεί η «εκκοσμίκευσή» του με τη μέθοδο της εκποιήσεως προς τρίτους. Ενισχύεται δηλαδή περισσότερο ο «ιδιωτικός» χαρακτήρας της χερσονήσου.

Εν όψει των ανωτέρω γεννάται το ερώτημα: Αφού ο ιδιοκτήτης μιας εκτάσεως έχει το δικαίωμα να απαγορεύσει την είσοδο οποιουδήποτε προσώπου μέσα στην ιδιοκτησία του, γιατί να μην έχουν και οι είκοσι Ιερές Μονές το δικαίωμα να απαγορεύσουν την είσοδο γυναικών στο Άγιον Όρος; Ποιά διάταξη του νόμου ή του Συντάγματος παραβιάζουν; Και όταν ο νόμος ανάγει σε ποινικό αδίκημα την παραβίαση του οικιακού ασύλου (αρθρ. 241 Ποιν. Κώδ.) ή τη διατάραξη της οικιακής ειρήνης (αρθρ. 334 Ποιν. Κωδ.), γιατί φαίνεται εξωφρενικό, αντιδημοκρατικό και απαράδεκτο το ότι ο νομοθέτης ανήγαγε σε ποινικό αδίκημα την είσοδο των γυναικών στο Άγιον Όρος; Ο νόμος θεσπίζει τα δύο ως άνω ποινικά αδικήματα, διότι θέλει να προστατεύσει το άσυλο της κατοικίας εναντίον κάθε κρατικής επεμβάσεως και την ηρεμία της οικογενειακής εστίας ή της επαγγελματικής εγκαταστάσεως από αδιάκριτους και ενοχλητικούς ή ακόμα και επικίνδυνους ιδιώτες. Στην περίπτωση παραβιάσεως του αβάτου ο νόμος θεσπίζει ποινικό αδίκημα, διότι θέλει να προστατεύσει, σύμφωνα με υποχρέωσή του, που απορρέει άλλωστε από το Σύνταγμα, την αδιατάρακτη, την «ακώλυτον» λατρεία των μοναχών, δηλαδή τη θρησκευτική τους συνείδηση και μάλιστα μέσα στην ιδιοκτησία των μονών. Τί το περίεργον λοιπόν; Και πού βρίσκουν την αντισυνταγματικότητα όλοι όσοι διαμαρτύρονται για την ποινικώς κολαζόμενη απαγόρευση, που, κατά τις απόψεις τους, προσβάλλει... το δημοκρατικό μας καθεστώς;

(Πηγή: Αγιορειτικόν Ημερολόγιον 2012, εκδ. Ι. Κοινοβιακής Μονής Ξηροποτάμου. Άγ. Όρος.)

<http://bit.ly/14ld0AG>